

Lietuvos Respublikos Seimo
Aplinkos apsaugos komitetui

2026 m. rugsėjo 29 d., Nr. 26-157VS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 27 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1021

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) kreipiasi į Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetą dėl „Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto“ (Reg. Nr. XVP-1021) (toliau – Įstatymo projektas). LVK detaliai išnagrinėjusi Įstatymo projektą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvadą jam (Reg. Nr. 26-7743(3) (toliau – Nutarimas), nepritaria Įstatymo projektui ir teikia savo vertinimą bei argumentus, kuriais palaiko Vyriausybės poziciją nepritarti siūlomam teisiniam reguliavimui.

Įstatymo projektu siekiama pakeisti Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – SĮ) 27 straipsnio 8 dalį taip, jog pareiga sumokėti savivaldybės infrastruktūros plėtros įmoką (toliau – Įmoka) kiltų dar iki statybą leidžiančio dokumento (toliau – SLD) išdavimo dienos.

Įstatymo projektu siekiama numatyti, jog Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ įregistruotas prašymas išduoti SLD nenagrinėjamas tais atvejais, kai nėra pasirašyta savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis ar sumokėta Įmoka.

Toks siekis motyvuojamas tuo, jog savivaldybės susiduria su Įmokų surinkimo problema, nes statytojai vengia pateikti pranešimus apie statybų pradžią, su kurių pateikimu yra siejamas Įmokos mokėjimas pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo (toliau – SIPĮ) 10 straipsnio 1 punktą.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, jog *„dabartinis teisinis reguliavimas lemia tai, jog kai kurie statytojai nepateikia pranešimo apie statybos pradžią, nes baudos už tokį pažeidimą (pagal ANK 357 str.) itin mažos, o statybos užbaigimo deklaraciją ekspertai tvirtina nebūtinai atsakingai.“*

LVK vertinimu, Įstatymo projektu teikiami siūlymai deklaruojamos problemos neišsprendžia, o tik sukuria teisinio neapibrėžtumo situacijas, kurių ir buvo bandoma išvengti SĮ pakeitimais, įsigaliojusiais 2024-11-01. Pažymėtina, kad iki 2024-11-01 galiojusi SĮ redakcija numatė tapačias nuostatas, kurias siekiama įtvirtinti Įstatymo projektu.

Grąžinant reguliacines nuostatas, kurios buvo pakeistos SĮ pakeitimais, įsigaliojusiais 2024-11-01 (*2023-12-19 pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2413*), būtų sukurama chaotiška SLD išdavimo proceso eiga, sukuriant dar daugiau teisinio neapibrėžtumo bei nepagrįstų administracinių procesų.

Toliau teikiami LVK argumentai, kodėl nepritariama Įstatymo projektui.

2024-11-01 įsigaliojus SĮ pakeitimams, buvo pakeista statinio projektavimo eiga bei statybą leidžiančio dokumento teisinė reikšmė. Vadovaujantis šiuo metu galiojančiomis SĮ

nuostatomis, didžiaja dauguma atvejų statybą leidžiantis dokumentas išduodamas projektinių pasiūlymų pagrindu.

Projektiniai pasiūlymai, vadovaujantis SĮ 2 straipsnio 45 punktu, yra dokumentas, kuriame pateikiami projektuojamo statinio architektūros, infrastruktūros, želdynų ir kiti Aplinkos ministro nustatyti pagrindiniai sprendiniai, ir, kuris skirtas statybą leidžiančiam dokumentui gauti ir (ar) visuomenei informuoti apie numatomą statinių projektavimą. Projektiniais pasiūlymais konkretūs statinių techniniai parametrai, tokie kaip statinių bendras ir/ar užstatomas plotas, dažniausiai nėra nustatomi, o būtent pagal juos yra apskaičiuojama ir nustatoma įmoka, kaip tai apibrėžia SIPĮ 14 straipsnio 2 dalis.

Tai reiškia, jog SLD išdavimo projektinių pasiūlymų pagrindo metu įmokos suma, vadovaujantis jos apskaičiavimą numatančių teisės aktų reikalavimais, negali būti apskaičiuota.

Galimybė įvertinti mokėtinos įmokos sumą atsiranda tik po to, kai yra parengiamas techninis darbo projektas, kurio metu projektiniai sprendiniai yra detalizuojami. Būtent šioje stadijoje paaiškėja inžinerinių tinklų prisijungimo sprendiniai, konstrukciniai bei technologiniai aspektai, taip pat kiti esminiai parametrai, kurie, priklausomai nuo savivaldybės, kurios teritorijoje planuojama statinių statyba, tarybos sprendimų gali sąlygoti atleidimo nuo įmokos ar šios sumažinimo pagrindus.

Esamas reguliavimas suponuoja tai, jog išdavus SLD, statinio projektas dar nėra galutinai suformuotas, o techniniai sprendiniai gali keistis. Todėl, įmokos susiejimas su SLD išdavimu reikštų, jog finansinė prievolė atsirastų dar iki galutinio projektinių sprendinių suformavimo.

Turint omenyje tai, jog pareigą apskaičiuoti įmoką turi ne kas kitas, kaip tik savivaldybių administracijos (SIPĮ 14 straipsnio 4 dalis), numatant pareigą sumokėti įmoką iki sprendinių, pagal kuriuos ji apskaičiuojama, nustatymo būtų sukuriamą papildoma administracinė našta savivaldybėms tikrinti statinio projekto pasikeitimus bei informuoti statytojus apie įmokos dydžio pasikeitimą ir prievolę sumokėti papildomą įmokos sumą ar priešingai administruoti permokos grąžinimą statytojams.

Šiuo metu galiojantis reguliavimas leidžia įmoką nustatyti ir sumokėti tada, kai statinio projektas yra detalizuotas, t. y. prieš statybos darbų, kurių atlikimui šis projektas ir rengiamas, pradžią. Tokiu būdu išvengiama pakartotinių skaičiavimų bei užtikrinamas sklandus ir efektyvus administracinis procesas.

Šiuo atveju būtina pažymėti tai, jog galiojantis teisinis reguliavimas sukuria vieningą sistemą, nes SĮ ir SIPĮ nuostatos yra suderintos tarpusavyje, todėl vienos procedūros yra natūrali kitų procedūrų išdava, įskaitant, ir šių procedūrų tarpusavio kontrolę.

Būtina pažymėti, jog būtent pranešimo apie statybos pradžią pateikimo Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ metu yra išviesinamas pilnos apimties techninis darbo projektas bei informacija apie sudarytą savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartį ar sumokėtą įmoką (SĮ 27(2) straipsnio 5 ir 5(1) dalys), kas leidžia, esant poreikiui, patikrinti mokėtinos įmokos teisingumą ir jos apskaičiavimo tikslumą. Negana to, būtent nuo pranešimo ir įmokos apmokėjimą patvirtinančių dokumentų pateikimo, pranešant apie statybos darbų pradžią, ir jų užregistravimo atsiranda statytojo teisė vykdyti statybos darbus, už kurių atlikimą ir turi būti

mokama įmoka. Todėl, įmokos mokėjimą susiejant su SLD išdavimu, o ne faktine statybos darbų pradžia, būtų sukuriamas nepagrįsta finansinė našta statytojui, kuris, gavęs SLD, nebūtinai planuoja vykdyti statybos darbus iš karto po jo gavimo.

Pagal SJ 28 straipsnio nuostatas yra tikrinama, ar statybos darbai buvo vykdomi teisėtai, ir, ar yra pateikti visi privalomi dokumentai. Deklaracija apie statybos užbaigimą negali būti patvirtinta, jei ankstesnėse stadijose nebuvo laikytasi nustatytų reikalavimų. Administracinių nusižengimų kodekso 357 straipsnis numato atsakomybę už statybos pradžią, nepranešus apie ją nustatyta tvarka. Kas suponuoja ne ką kitą, kaip tik visas galimybes vykdyti aktyvią įmokos mokėjimo kontrolę bei taikyti atsakomybę asmenims, nesilaikantiems teisės aktų reikalavimų.

Atsižvelgiant į tai, matyti, jog įstatymo projektu siejami tikslai yra įgyvendinami per SJ ir kituose teisės aktuose įtvirtintus kontrolės mechanizmus, todėl, siūlomi pakeitimai realaus poveikio identifikuotoms problemoms nesukurs. Siekiant įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytų tikslų realaus įgyvendinimo, būtinas ne įmokos mokėjimo momento pakeitimas, o įstatymo projekte esamų kontrolės priemonių įgyvendinimo stiprinimas, kartu tobulinant ir informacinių sistemų veikimą.

Todėl LVK nepitaria įstatymo projekto siūlymams, kuriais Lietuvoje būtų didinama perteklinio reguliavimo našta, palaiko Lietuvos Respublikos Vyriausybės Nutarimą ir jame išdėstytus argumentus bei kviečia Seimo Aplinkos apsaugos komiteto narius nepritarti įstatymo projektui.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė